



Espoon Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta 16.02.2017

### **Kannanotto lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen järjestäminen suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa (Esityslistan asianro 12)**

Hyvä lautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja lautakunnan jäsen  
OAJ Pääkaupunkiseudun Lastentarhanopettajaliiton jaosto toivoo, että huomioisitte seuraavat seikat käsitellessänne lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen järjestämistä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa.

#### **Inklusiivinen periaate**

*Esityksen tavoitteena on ottaa käyttöön sisällöllisesti, rakenteellisesti ja taloudellisesti tuloksellisempia toimintatapoja ja periaatteita siten, että espoolaiset lapset saavat varhaiskasvatuksessa vaikuttavuudeltaan parempaa tukea inklusiivisen periaatteen mukaisesti. Tavoitteena on, että varhaiskasvatuksen erityisopettajien tuki kohdentuu entistä tuloksellisemmin ja laajemmin kaikkien lasten tuen tarpeisiin. Inklusiivisessa varhaiskasvatuksessa kaikilla lapsilla on oikeus saada tarvitsemansa tuki omassa oppimisympäristössä ja osallistua omien edellytystensä mukaan kaikkiin toimintoihin.*

- Jaosto katsoo, että inklusio on yleisesti ottaen erittäin kannatettava suuntaus, mutta toiminta täytyy ehdottomasti resursoida oikein, jotta jokaisen lapsen oikeus oikea-aikaiseen ja tarvittaessa erityiseen tukeen varmistetaan. Vierastamme tavoitteissa mainintaa taloudellisesti tuloksellisemmat toimintatavat, sillä inklusiion pitää tukea lapsen kasvua ja kehitystä, eikä edesauttaa taloutta. Tästä syystä resursointi saattaa jäädä riittämättömäksi, eikä lapsen tuki toteudu parhaalla mahdollisella tavalla. Tämän huolen riittämättömästä resursoinnista jakavat kanssamme myös perusopetuksen erityisopettajat.

#### **Muutos varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtäviin**

*Lautakunnalle esitetään, että varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtäviä kohdennetaan uudella tavalla. Osa heistä jatkaa integroidussa ryhmässä, jossa varhaiskasvatuksen erityisopettaja vastaa ryhmän tukea tarvitsevien lasten varhaiskasvatuksesta. Uutena tehtäväsisältönä osalle varhaiskasvatuksen erityisopettajista tulee ns. laaja-alaisen varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtävät, joissa painottuu inklusiivinen varhaiskasvatus useamman toimipaikan tavallisissa lapsiryhmissä. Hän suunnittelee lasten erityispedagogisen tuen ja toteuttaa sitä osaltaan yhdessä muun henkilökunnan kanssa. Hän myös toimii erityispedagogisena asiantuntijana vastualueensa päiväkodin johtajien tukena sekä ohjaa ja konsultoi henkilöstöä lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tukeen liittyvissä asioissa. Laaja-alainen varhaiskasvatuksen erityisopettaja tekee myös yhteistyötä koulujen kanssa esimerkiksi tukea tarvitsevien lasten siirtymävaiheen suunnittelussa.*

- Mielestämme suunniteltu kokonaisuus laaja-alaisen varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtävistä ja vastuusta on erittäin vaativa. Käytännössä varhaiskasvatuksen erityisopettaja tulisi esitetyn suunnitelman mukaan vastaamaan lasten tuen kolmiportaisuudesta, sisältäen pedagogisen, tehostetun ja erityisen tuen. Tämän vastuun sisältämien tehtävien lisäksi on muita tehtäviä esim. henkilökunnan konsultaatio, ohjaus ja tuki sekä osallistuminen lasten palavereihin. Yksikkötasolla varhaiskasvatuksen erityisopettajan osaamista on suunniteltu hyödynnettävän myös esimiehen tukena erityispedagogisen asiantuntijan roolissa. Työajan käytölle, tuen kohdentumiselle ja vaikuttavuudelle tuo haasteita myös työn toteuttaminen useassa päiväkodissa.

### **Terveellinen ja turvallinen toimintaympäristö**

*Esityksessä tehostetun tuen ryhmien vähentäminen mahdollistaa varhaiskasvatuspaikkojen määrän lisäämisen noin 65 paikalla, kun suurimpaan osaan nykyisten tehostetun tuen ryhmien tiloista voidaan sijoittaa 13 lapsen sijasta tavanomaisen kolmen kasvattajan mitoituksen mukaisesti noin 21 lasta.*

- Päiväkodeissa on käytössä suhdelukuseuranta yksikkötasolla. Palveluneuvonta seuraa päiväkotien käyttöastetta ja lapsivalinta on jatkuvaa. Päiväkotien tilat ovat maksimikäytössä jo tällä hetkellä. Suunniteltu ryhmäkoon kasvattaminen 13 lapsen integroidusta ryhmästä 21 lapsen on tilojen suhteen haasteellista. Ilmanvaihdon ja tilojen riittävyys tulee varmistaa aina ennakkoon, jos henkilömäärä tiloissa lisääntyy. Siivottavuus on merkittävä tekijä sisäilman laadun kannalta. Tilojen on täytettävä niille asetetut terveellisyysvaatimukset myös akustiikan ja ergonomian osalta. (Asumisterveysasetus, Työturvallisuuslaki 8§)

### **Lopuksi**

Suurin huolestus liittyy siihen, miten lapsen tarvitsema tuki toteutuu tämän muutoksen seurauksena. Varhaiskasvatuksen tavoitteena (Varhaiskasvatuslaki 36/1973) on tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä. Tarkoituksenmukainen tuki ei kaikkien lasten kohdalla valitettavasti toteudu inklusiivisessa mallissa. Osa lapsista tarvitsee pienempää ryhmää suotuisalle kasvulle ja kehitykselle. Koulutuksellista tasa-arvoa ei ole tarjota kaikille samaa vaan tarpeiden mukaisesti. Inklusio ei sovellu kaikille lapsille.

Nyt kuvatussa mallissa varhaiskasvatuksen erityisopettajien työnkuva muuttuu ja tehtäväkokonaisuus sekä vastuu kasvaa. Tukiresurssin kohdentumisen muutos 6 lapsesta 15 lapseen on todella suuri ja vaikutukset kyseenalaisia. Näin ollen epäilemme suuresti, että integroiduissa erityisryhmissä olevien lasten tuki toteutuisi parhaalla mahdollisella tavalla tavallisessa ryhmässä erityisopettajan tuella, jonka vastuulla on 15 muuta erityislasta.

Toivomme, että muutoksen aikataulua jatkettaisiin ja integroituja erityisryhmiä ei tällä laajuudella lopetettaisi. Jos lautakunta kuitenkin hyväksyy esityksen, niin toimenpiteiden vaikuttavuutta on seurattava ja arvioitava jokaista tukea tarvitsevan lapsen kohdalla.

Helsingissä 15.2.2017

Kirsi Sutton  
puheenjohtaja  
LTOL-jaosto  
OAJ Pääkaupunkiseutu

Merja Laitinen  
varapuheenjohtaja